

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

IV. Melancthonic. & Flacian. conuentus, odia, certamina, eorumq[ue]
causæ & origines ad longum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

redigerent: Quæ causâ fuit cur Melanchthon ad eum modû cõtemisceret ad synodî mentionē, & Flaciû eiusq; gregales odio perquã acerbo prosequeretur. Illi vero magnis importunisq; clamoribus vrgebant Synodû, ad quã conuocari volebãt oēs, qui cõfessionem Augustanã, vel doctrinã à Luthero traditam profitebãtur. Ab his verò Synodicâ cõsoria- que autoritate cõtrouersiã aiebãt discutiendã, quæ inter Melãchthonem & Flacium agitabatur, & sententiam auditis vtriusq; rationibus pronuntiandam: Quod si fieret, Flaciani de Melãchthonicis Adiaphoristis certam victoriam magna cû fiducia sibi pollicebãtur.

Actum verò fuit hoc negotium non apud eos modo principes, qui Flacium eiusq; gregales tuebantur, sed & apud Augustum Electorem Saxonie, qui licet magni faciebat Melanchthonem, non alienus tamen ab indicendâ huiusmodi Synodo videbatur; vt semper princeps ille pacis atque concordie fuit amantissimus; cumque eam inter Lutheranos per Synodum inlaurari posse desperaret, rem per colloquia paucorum sequentibus annis tentandam censuit. Verum cum nec ista via negotium succederet, tandem scribendæ concordie, perque Germaniam circumferendæ consultor fuit: Quod consilium quomodo cesserit, posteriorum temporum historia testatur.

Interea terruit Melãchthonem Flaciano- rû ardor, Synodam tanto studio flagitantium: Ideoq;

Varia prin-
cipum Lu-
theranorû
consilia in
sedandis
tumultib⁹
doctrinæ
suæ.

IV.
Melãchth.
conatur
Synodum
dissuadere.

ANNO
1555.

Ideoq̄ue tergiuerfatus est, quantum potuit, & negotium iniectâ morâ suspendit. Atque id dissimulanter quidem. Neque enim quod Synodi iudicium defugeret, publicè fuit ausus profiteri: Quanquam rogatus aliquando sententiam, an scilicet conuocandam censeret Synodum ad quam docētes in Saxonis

*In epist. ad
Cam. p. 679*

alijſque Lutheranorum ecclesijs omnes conuenirent, apertè disſuaſit; quod hæc ipſius verba teſtantur: In aulâ deliberationes ſunt,

” inquit, ἐπιſύνοδος πάντων διδάſκαλων ἐν ſαξο-

” νικαῖς καὶ ἄλλαις ἐκκλησίαις ſυγκροτητέα! An

” Synodus omnium docentium in Saxonis

” & alijs Eccleſijs conuocanda ſit? Idq̄ue petit

” dux Charitiorum & Palatini; & arbitror

” τὸν λάſκιον autorem eſſe huius conſilij. Ego

*In epist. ad
Cam. p. 712*

Laconicum illud ὅν reſpōdi. Hæc Melanchthon non ignorans de capite ſuo futura comitia, ſi coiret Synodus. Interea Flaciani feruebant, adeoq̄ue æſtuabant in hoc negotium, & quos in manibus habebant principes, in eam partem incitabant. Cumq̄ue rem

Ann. 1556.
Conuent^o
Flaciano-
rum.

viderent diutius extrahi, quam ferret ipſorum ardor ſummumq̄ue deſiderium, ipſi cōuentum habuerunt, ijs tantum vocatis, qui contra Melanchthonem eiſque ſocios Flacium ducem ſequebantur.

*Ibid. p. 700
Melancht.
opinio.*

Innotuit hoc ſtatim Melanchthoni, qui nutus & actiones iſtius omnes lynceis oculis obſeruabat; nec quid de hoc conuentu opinaretur, ad ſuos diſſimulauit. Dū aulæ de Synodis deliberant, inquit, iam συνεκροτήθῃ βλα-

βλακική σύνοδος, coacta est Flacica Synodus: ANNO
 In qua, quid decretum sit, nondum scio, nec 1556.
 curiosè inquirō. Existimo enim κεφάλαιον
 τιμωνικῶν caput timonicum esse: Quicquid
 agent alij, cōiurabunt se turbaturos esse; nec
 tamen de vlla re magna differēt, sed de li-
 centia vulgi amplificanda excitabunt κροτο-
 δορύβους, plausibiles tumultus. Hæc tristis-
 sima confusio Ecclesiæ tantum mihi dolo-
 rem affert, vt libenter ex hac vita discessurus
 sim: Ac video me non procul à meta abesse.
 Perferuntur ad me etiam atroces sermones
 magnatum quorundam, qui etsi à Sycophā-
 tis incenduntur, tamen suo fortasse etiam o-
 dio ardent.

Hæc Melanchthon 7. Februarij an. 1556. Melanchth.
 ad Camerarium. Ne verò Flaciani vel mi- monetur
 nus humani viderentur in præceptores suos, de resipi-
 vel erga illos parum grati, Melanchthoni scientia à
 velut in errorem prolapsō gratiam offere- Flacianis.
 bant & reconciliationem, si modo respice-
 ret, seque deliquisse grauitè ex ipsorum
 præscripto fateretur. Et Flacius quidem, vt
 Melanchthonem ad pœnitentiam adduce-
 ret, postulauit colloquium, accessitque pro-
 prius, & Cosvvicum eum euocauit; quod est
 oppidum Saxonix non procul V Vittenber-
 ga distans. Ille verò cum Flacio solus in col-
 loquium venire recusauit; quod homini pa-
 rum fideret, eumque putaret occasionem ca-
 ptare, vt post collationem hanc nouas thea-
 tro suo fabellas venditaret. Ventum tamen
 y est ad

Cosvvicū
 à Flacio e-
 uocatur, ad
 priuatum
 congressū.

ANNO

1556.

*Schlusselb.
in catal. ha-
ret. li. 13.*

est ad colloquium, cuius acta postmodum typis diuulgata fuerunt. Interim nihil effectum est; nisi quod Flacius eiusque gregales in Melanchthonem & reliquos Adiaphoristas euangelij desertores, vt loquebantur, grauius exarserunt.

Ad disputationem publicam inuitatur.

*In epist. ad
Cam. pag.
708.*

Cum hac via nihil efficerent, ad publicam disputationem prouocarunt; a qua Melanchthon propter iniquas conditiones à Flacianis propositas, vt dicebat, non minus, quam à Synodo abhorruit. Imò fractus animo elanguit, cum hoc dirimendae controversiae medium aduersarij proponerent; quod hæc ipsius ad Camerarium verba testantur: *Languefacit me cupientem vobiscum proficisci metus disputationum περί δι-
αλαγῆς* cum Polyphemi filijs (Flacianis) qui eas mihi leges ferunt, quas Deo iuuantem non accepturus essem, etiamsi in latomias eundum esset. Non recusò ex hac regione discedere, quandocunque Deus volet &c.

Cum suis exagitur à Flacianis.

Igitur cum Flaciani se reijci viderent atque contemni, quascunque demum proponerent dissidij componendi rationes, ad arma denuò conclamatum fuit in Melanchthonem, & Melanchthonicos Adiaphoristas, Interimistas, Maioristas, Synergistas; in quos Flaciani calamo simul & lingua vehementer debachati sunt, eosque plaustris conuitorum obruerunt: Nec aliter cum illis actum fuit, ac si fide penitus abnegata causam

causam euangelij prodidissent, & portenta
nebulonum essent in vltimas terras depor-
tanda. ANNŌ
1556.

Ominatus hanc tempestatem fuerat Me-
lanchthon sub initium huius anni, quem ob
domesticas concionatorum rixas atq; cōten-
tiones infaustum omninò futurum prēdixe-
rat. Ego, inquit, & magnos principum mo-
tus, & docentium rabiem maiorem metuo:
Nec solum positu astrorum moueor, sed et-
iam ipsis παρασκευῆς. Hæc Melanchthon:
Quem hanc ob causam potissimum Flaciani
tam crudeliter flagellabant, & acerbis cri-
minationibus insectabantur, quod an. 1548.
& 1549. consultationibus interfuit de libro
Augustano per Mauritium institutis, quas
isti nihil aliud, quam defectionem ab euan-
gelio, & papatus, vt loquuntur, restitutio-
nem integram fuisse clamitabant. Id Fla-
cius odiosè passim inculcat, & prolixo qui-
dem verborum ambitu, eadem frequenter
repetens ad fastidium vsque. Vt vero pro-
bet, quod de restitutione papatus asserit, va-
rijs ad persuadendum rationibus vtitur; qua-
rum nonnullas, & præcipuas quidem subiū-
gimus ex ipsius libello depromptas, quem
Narrationem actionum certaminumq; suo-
rum inscribit.

*In epist. ad
Cam. p. 698*

“
“
“
“

*Causæ
odij.*

*Variæ ra-
tiones Fla-
cij de resti-
tuto papa-
tu.*

Principio religionis articulos omnes in
actionibus per Mauritium institutis, cum E-
piscopis Catholicis tandem cōciliatos fuisse
dicit, Canone tantum excepto; Neque verò

Is

γ 2

Episco-

ANNO
1556.

2.
Canones
quatuor
ex Misnica
actione
collecti.
1.

Episcopus Theologis Lutheranis, sed hos illis in omnibus dogmatibus celsisse; quemadmodum ex actione Gutterbocensi notum sit, tum ex Lipsiensi decreto, quod post varias deliberationes loco conclusionis promulgatum constat. Deinde quatuor Canones facit, ex ipso Misnicarum actionum progressu serieque formatos, ex quibus hoc ipsum dicit euidenter demonstrari posse. Primus est, cum Mauritius Ordinibus in conuentu proponeret libellum Augustanum, deque eo recipiendo mandatum Cæsaris adiungeret, Melanchthonem cæterosque sententiam rogatos respondisse, morem gerendum Cæsari, quantum eius fieri possit, atque ita agendum in hac causa, vt Cæsar intelligat, & innotescat publice, principem cum suis omnibus esse pacis atque concordiae & tranquillitatis amantem: nec se quidem hac in parte officio defuturos. Secundus Canon est, Restituendos esse ritus omnes vsitatos in Ecclesia veteri, quos hæctenus Catholici retinuerint. Tertius, Theologos, ait, in fine decreti vel Interim Lipsiensis polliceri, quod vnà cum Episcopis scrutari velint scripta Sanctorum Patrum, & ex eorum sententia negotium hoc transigere. Atque inde natam ait Ordinationem ecclesiasticam, totum chaos (vtor verbis Flacij) papisticorum rituum continentem, quæ concionatoribus anno 1549. in autumnno Lipliam euocatis prælecta fuerit.

rit. Quartus Canon est, Episcopus Lipsiæ de recipiendo decreto interpellatos respondisse, imò publicè protestatos esse, se decretum illud & declarationem Ordinum in eam partem accipere, quod obtemperare velint Cæsari, & librum Augustanum recipere; quodque ea, quæ in decreto Lipsienti breuiter & obscure dicta sint, iuxta librum Augustanum sint declaranda.

ANNO
1556.
4.

Hos quatuor Canones ex actis publicis formatos, velut axiomata Flacius ponit, ex quibus hanc infert conclusionem, quam ipse verbis eloquar: Hæ quatuor regulæ totum papatum, quantum quantum est recipiunt & comprobant. Vnde porrò concludit Melanchthonem, cæterosque qui actionibus istis interfuerunt, factos apostatas, euangelioque deserto ad papistarum castra transfugisse. Quanquam conclusio hæc paulò laxior est, & plus comprehendit, quam ex actionibus per Mauritium susceptis inferendum erat. Nec enim Melanchthon omnia Ecclesiæ Romanæ dogmata probauit, canone tantum excepto: Imò ne id facere videretur, non semel protestatus est, sese ab Augustanæ Confessionis doctrina nequaquam discessurum.

Flacij ex his canonibus illatio.
“
“
Schlusselb. li. 13. bar. pag. 822.

Flacij mendacium.

Augustanus liber à Flacianis, Lipsicum Interim nominatur.

Atque hæc causa fuit, cur repudiato, quem recipiendum vrgebat Cæsar, Augustano libro, nouum quendam eiusdem argumenti conficerent, quem Flaciani Lipsicum

ANNO
1556.

Protestatio
Melanchth.

Lipfienfe
decretum
cothurno
fimile.

Melancht.
quare pro-
ditæ veri-
tatis reus.

ficum Interim per contumeliam appellante
Is verò non per Theologos, sed per politi-
cos confiliarios quosdam, Carlouitium im-
primis & Cimmerftadium viros doctos,
confarcinatus fuit, eodem capitum ordine
feruato, quem fequitur liber Auguftanus,
verbis autem & phrafibus eo temperamen-
to concinnatis, vt de dogmatibus, Canone
tantum excepto, nihil diuerfum ab Augu-
ftano libro continere videretur. Atque is
liber cum probaretur in Conuentu Lipfien-
fi (in quo nobiles & ciuitatum incolas ad
mille præfentes fuiſſe dicuntur) Melanch-
thon, cæteri que concionatores proteſtati
funt ſcripto quodam exhibito, probare ſe
decretum, vel ſcriptum Lipficum non in alio
ſenſu, quam pridem à ſe declarato. Epiſco-
pi contra eidem decreto ſe dicunt aſſentiri,
non alia conditione, quam vt iuxta men-
tem Cæſaris in Auguſtano libro declara-
tam, intelligatur. Igitur decretum Lipfien-
ſe cothurno fimile fuit; cuius verbis vtri que
mentem ſuam eloqui ſe profitebantur; cum
interim ſententijs inter ſe toto cœlo diſſide-
rēt. Melanchthon verò, quem apoſtaſiæ Fla-
ciani reum faciunt, atque transfugij ad Ec-
cleſiam Romanam, eam ob cauſam probrum
illud & calumniam pertulit, quod de dog-
matibus loquendi formam admitteret apud
Lutheranos inuſitatam, tametiſi ſenſum Au-
guſtanæ Confefſionis retinebat; & ritus
Catholicos recipi pacis ſtudio, periculi que
vitan-

vitandi gratia non dissuaderet. Atq; hoc certamen duravit, quam diu Melanchthon vivit; quem Flaciani, velut canes in rabiem acti continuus conuitorum latratibus ad sepulcrum vsque sunt persecuti; nec aliter tractarūt miserum Melanchthonem, quam Lutherus Pontificem Romanum, omnesq; pontificios sibi tractandos decreuit, quos se conuitorum cōtinuo strepitu, velut sono campanarum, ad sepulcrum vsque persecuturum minatur. Imprimis autem Flaciani rerum suarum satagebant in Thuringia, ijs locis, quæ Saxonie ducibus Ioannis Friderici filijs parebant. Vbi hoc ann. 1556. de libris VVittembergensiu prohibendis in conuentu conuicatorum deliberatum fuit. Qua de re, tum de intolerabili Flacianorum petulantia, Melanchthonis ipsius verba subiungo: Deliberandum tandem nobis erit de reprimenda istorum infinita petulantia: Etsi crucior alijs longè maioribus doloribus. Et paulò infra: Fortassis tandem & harum calumniarum seu ineptiarum sätietas veniet. Ante inspectionem Ecclesiarum in Tyrigetis lex rogata est, vt mandaretur, ne libri hic editi legerentur: Sed intercessione duorum veterum amicorum abolita est. Sneppius & Menius responderunt se non assentiri, & potius discessuros esse ex tota ditione.

ANNO 1556.

Flacianorū machinatio de prohibendis libris Wittembergensium.

In epist. ad Cam. p. 710

“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“
“